

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
Development of teacher developing program in multigrade schooling
learning Management for Small Sized Schools under The Office of Nong
Bua Lam Phu Primary Educational Service Area 1

ARTICLE INFO

Article history:

Received 25 January 2019

Revised 20 March 2019

Accepted 28 March 2019

Available Online 4 March 2020

อภิรัตน์ สุพิมพ์^{1*} และ ธัญญธร ศรีวิเชียร²

Apirat supim^{1*} and Thanyatorn Sriwichien²

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) To study the current conditions and desirable conditions to the development of teacher developing program in multigrade schooling learning management, and 2) to development of teacher developing program in multigrade schooling learning Management under the Office of Nong Bua Lam Phu Primary Educational Service Area 1. The samples consisted of 250 Director of the Schools and teachers. The research instrument was the questionnaire. The statistics used for data analyzed were mean, and standard deviation.

The research revealed that 1) an analyzed result of the current condition of teacher development in multigrade schooling learning management for small sized schools in overall at a high level ($\bar{x} = 3.77$) and desirable conditions was overall at the highest level ($\bar{x} = 4.56$), and 2) Development of teacher developing program in multigrade schooling learning management for small sized schools found that the program was the most appropriate and possible were overall at the highest level.

KEYWORDS: TEACHER DEVELOPING PROGRAM / MULTIGRADE SCHOOLING LEARNING MANAGEMENT
/ SMALL SIZED SCHOOLS

¹ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประเทศไทย
Master of Education (Educational Administration and Development) Faculty of Education Maha Sarakham University, Thailand.

² อาจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะการบัญชีและการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประเทศไทย
Lecturer in Accounting Department Faculty of Accounting and Management Maha Sarakham University, Thailand.

* Corresponding author; E-mail address: apirut_x@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก 2. พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 739 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการวิเคราะห์ พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) และ 2) การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ผลปรากฏว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: โปรแกรมพัฒนาครู / การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น / โรงเรียนขนาดเล็ก

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม จึงนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้คุณธรรมความดีงามในจิตใจมีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้ถูกต้อง สามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ ใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดจนเป็นรากฐานของการพัฒนาทางด้านการเมืองและการปกครอง (สุมน อมรวิวัฒน์, 2550)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการจัดการศึกษาทุกระดับซึ่งสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศมีการปรับเปลี่ยนรัฐบาลอยู่ตลอดเวลาส่งผลกระทบต่อการจัดการจัดการศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้ปฏิบัติตามไม่สามารถจะตอบสนองนโยบายและการปรับเปลี่ยนที่สืบสน ข้ำซ้อน ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสถานศึกษาหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจัดการศึกษามีทั้งหมด 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ในบรรดา สถานศึกษา ทั้ง 3 ขนาดนี้ สถานศึกษาที่รัฐบาลต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษและต้องกำหนดนโยบายเร่งรัดพัฒนาที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะในการดำเนินการที่ผ่านมาโรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำเมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่เนื่องจากขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น สภาพครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ และงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดการ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดอัตรากำลังครูและข้อจำกัดด้านงบประมาณภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546)

การจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา โรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไป บางแห่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล มีนักเรียนน้อยแต่นักเรียนครบทุกชั้นจากสภาพปัญหาในปัจจุบัน โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางแห่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาส เปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดการเรียนรู้ต้องให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่หลากหลายและเงื่อนไขในการจัดการที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น มีความจำเป็นที่จะต้องจัดชั้นเรียนที่แตกต่างไปจากโรงเรียนปกติ เนื่องจากมีครูจำนวนจำกัดจึงต้องมีการจัดชั้นเรียนในลักษณะของการรวมชั้นหรือคละชั้น ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในแต่ละพื้นที่ก็มีสภาพแวดล้อม ลักษณะ บุคลากรที่แตกต่างกัน ปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น คือ ครูคนเดียวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ซึ่งมีทักษะความสามารถที่ต่างกันเพราะเป็นนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกันในชั้นเดียวกัน การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นและสอนโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชาตามช่วงชั้น หัวใจสำคัญของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น คือ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น สามารถเขียนแผนการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ ซึ่งการเตรียมการสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นไปใช้ การนิเทศ กำกับติดตาม การประเมินผลการดำเนินงาน และการวิจัยปฏิบัติการในการจัดการชั้นเรียน (สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดหนองบัวลำภู คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง มีสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดังนี้ มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 228 โรงเรียน เป็นโรงเรียนของรัฐ 207 โรง / 7 สาขา โรงเรียนเอกชน 14 โรง โรงเรียนขนาดเล็ก (1-120 คน) 143 โรงเรียน ขนาดกลาง (นร. 121-600 คน) 65 โรงเรียน ขนาดใหญ่ (นร. 601-1,500 คน) 5 โรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ (นร. มากกว่า 1,500 คน) 1 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 143 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.82% ของโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินการระบบเครือข่ายการใช้ทรัพยากร การปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นให้ครอบคลุมและเหมาะสมแบบมีส่วนร่วมอันจะส่งผลให้คุณภาพและคุณภาพการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน จึงได้คัดเลือกโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูสอนตั้งแต่ 2-7 คน จำนวน 2 แห่ง เป็นโรงเรียนนำร่องการใช้การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการชั้นเรียนที่สำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมา พบว่าส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่ความคล้ายคลึงกันใน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการและปัจจัยพื้นฐานสนับสนุน พบว่ามีความขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการ โรงเรียนที่ตั้งอยู่เป็นชุมชนขนาดเล็กสภาพเศรษฐกิจยากจน 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีการกิจอื่นนอกเหนือจากการสอนที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติ ระบบประกันคุณภาพภายในยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้ขาดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด 3. ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กทั้งผู้บริหารยังขาดทักษะการบริหารจัดการในบริบทที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ครูผู้สอนยังขาดการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 4. ด้านสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหรือการซ่อมบำรุงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีน้อย ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการและ

การจัดการเรียนรู้ 5. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีน้อยเนื่องจากชุมชนมีขนาดเล็กยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเท่าที่ควร จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คุณภาพของการศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานตามที่กำหนด จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ฯ ได้จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ 1) จัดการเรียนรู้แบบนันทนาการไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง 2) จัดการเรียนรู้แบบทางไกลผ่านดาวเทียม 3) จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2560)

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยเห็นว่าหากครูผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจะมีแนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ที่จะสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กได้ ผู้วิจัยหวังว่า จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สังคม และประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 739 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มประชากรโดยเปรียบเทียบจากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จาก 3 อำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 739 คน ตามสัดส่วนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 250 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

1. ศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นหรือเป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเยี่ยมด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ครูผู้สอนจำนวน 3 คนจากโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 3 โรงเรียน จากโรงเรียนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ

ด้านจัดการการเรียนรู้แบบคละชั้นของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices) ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
 - 2) โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เลย เขต 2
 - 3) โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. ประเมินการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ยืนยันความเหมาะสมความเป็นไปได้โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีการของ Likert โดยแต่ละข้อคำถามมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาก
- 3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

นำเสนอเครื่องมือต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คนพิจารณาตรวจสอบคุณภาพและนำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์แล้ววิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2558) พบว่า วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพบว่า สภาพปัจจุบันได้เท่ากับ 0.79 และสภาพที่พึงประสงค์ได้เท่ากับ 0.83

2. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นแบบสอบถามชนิดประมาณค่า 5 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาขึ้นโดยการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขององค์ประกอบโปรแกรมแล้วกำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาแล้วนำมาสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมประเด็น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

- 1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกขอหนังสือราชการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน
 - 2) ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก การเก็บข้อมูลได้ดำเนินการโดยแจกหรือส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และด้วยตนเองและหากไม่ได้รับแบบสอบถามกลับมา ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ทั้งหมดจำนวน 250 ฉบับ
 - 3) รวบรวมแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
2. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
- 1) ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือจากคณะศึกษาศาสตร์ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ
 - 2) ส่งหนังสือขอความร่วมมือถึงผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้การสัมภาษณ์
 - 3) ประสานผู้ทรงคุณวุฒิทางโทรศัพท์เพื่อขออนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์
 - 4) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวันและเวลาที่นัดหมาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 250 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{x}	S.D.	แปลผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ช้้นกำหนดหัวเรื่อง	3.85	0.73	มาก	4.44	0.55	มาก
2. ช้้นวิเคราะห์ผู้เรียน	3.64	0.61	มาก	4.52	0.57	มากที่สุด
3. ช้้นออกแบบการเรียนรู้	3.80	0.89	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด
4. ช้้นปฏิบัติการเรียนการสอน	3.86	0.68	มาก	4.59	0.51	มากที่สุด
5. ช้้นสรุปความรู้	3.48	0.65	มาก	4.56	0.44	มากที่สุด
6. ช้้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	4.03	0.67	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด
7. ช้้นประเมินผลการเรียนรู้	3.74	0.63	มาก	4.63	0.44	มากที่สุด
รวม	3.77	0.69	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมทั้ง 7 ช้้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกช้้นมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ช้้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ ($\bar{x} = 4.03$, S.D. = 0.67) รองลงมาคือ ช้้นปฏิบัติการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.86$, S.D. = 0.86) ส่วนช้้นที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ชั้นสรุปความรู้ ($\bar{x} = 3.48$, S.D. = 0.65) สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

โดยรวมทั้ง 7 ชั้น อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกชั้น มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยชั้นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.63$, S.D. = 0.44) รองลงมาคือ ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ ($\bar{x} = 4.62$, S.D. = 0.49) ส่วนชั้นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ชั้นกำหนดหัวเรื่อง ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.55)

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ทั้ง 7 ชั้น

การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	D	I	PNI _{modified}	ความต้องการจำเป็น
1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	3.85	4.44	0.153	6
2. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	3.64	4.52	0.241	2
3. ชั้นออกแบบการเรียนรู้	3.80	4.56	0.200	4
4. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	3.86	4.59	0.189	5
5. ชั้นสรุปองค์ความรู้	3.48	4.56	0.310	1
6. ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	4.03	4.62	0.146	7
7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	3.74	4.63	0.237	3

จากตาราง 2 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชั้นสรุปความรู้ ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ชั้นออกแบบการเรียนรู้ ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ชั้นกำหนดหัวเรื่อง ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม	4.81	0.42	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม	4.72	0.59	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
3. เป้าหมาย	4.72	0.59	มากที่สุด	4.64	0.64	มากที่สุด
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา	4.81	0.42	มากที่สุด	4.52	0.53	มากที่สุด
5. โครงสร้างของโปรแกรม	4.75	0.51	มากที่สุด	4.46	0.60	มาก
6. เนื้อหา	4.71	0.54	มากที่สุด	4.47	0.64	มาก
7. แนวการจัดกิจกรรม	4.71	0.57	มากที่สุด	4.48	0.63	มาก
8. เทคนิคและเครื่องมือ	4.75	0.51	มากที่สุด	4.46	0.60	มาก
9. การประเมินผล	4.71	0.57	มากที่สุด	4.48	0.58	มาก
โดยรวม	4.74	0.52	มากที่สุด	4.52	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ทั้ง 9 ส่วน ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล มีความเหมาะสมโดยรวมทุกส่วนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.74$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ทรงศักดิ์ ภู่อ่อน, 2558) ค่าความต้องการจำเป็น (PNImodified)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2554)

ผลการวิจัย

ในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

2. ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2.1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วย 1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3. เป้าหมาย 4. โครงสร้าง 5. เนื้อหาทั้งหมด 3 Module ประกอบด้วย Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ 6. รูปแบบและกระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ส่วนที่ 2 การพัฒนา ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา 7. การประเมินผลคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วย 9 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของโปรแกรม ส่วนที่ 3 เป้าหมาย ส่วนที่ 4 รูปแบบและวิธีการพัฒนา ส่วนที่ 5 โครงสร้าง ส่วนที่ 6 เนื้อหา ส่วนที่ 7 แนวการจัดกิจกรรม ส่วนที่ 8 เทคนิคและเครื่องมือ ส่วนที่ 9 การประเมินผล

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และเอกสารประกอบโปรแกรม โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด

สรุปและอภิปรายผล

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมทั้ง 7 ชั้น อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยรวมทั้ง 7 ชั้น อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีความต้องการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานศึกษาเยาวชนแห่งมานิโตยา ประเทศแคนาดา (Manitoba Education and Youth, 2003) ได้กล่าวว่า การจัดห้องแบบคละชั้นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากจัดห้องเรียนแบบคละชั้นจากผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งอายุ ความสามารถและลีลาในการเรียนรู้ ทำให้เกิดสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการร่วมการเรียนรู้ ความหลากหลายทำให้เกิดความกลมกลืนของสมาชิกในสังคมขึ้นทั้งผู้เรียนครูและผู้ปกครอง สังคมแห่งการเรียนรู้มีความเชื่อพื้นฐาน นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ยังได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer support) ดังนั้นครูจึงต้องมีความชำนาญในการจัด กลุ่มนักเรียนการกำหนดโครงสร้างประสบการณ์และการฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจให้ประสบความสำเร็จ (Staiback & Stainack, 1996) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรวม

รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แต่มีระดับแตกต่างกันกับนักเรียนทั่วไปการจัดการเรียนการสอนวิธีนี้ใช้ให้ความสำคัญกับการสอนนักเรียนที่มีความหลากหลายความสามารถโดยมีหลักการสำคัญคือเรียนด้วยกิจกรรม การสนับสนุนทางสังคม การใช้กลุ่มที่หลากหลายและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชอบ ลาภเวช (2556) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้แบบคละชั้น การนิเทศติดตามแบบคละชั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบคละชั้น และการวัดและประเมินผลแบบคละชั้น

2. การสร้างและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 แล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ความสอดคล้องของคู่มือการใช้โปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้อย่างมากที่สุด ประกอบด้วย 1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3. เป้าหมาย 4. โครงสร้าง 5. เนื้อหาทั้งหมด 3 Module ประกอบด้วย Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ 6. รูปแบบและกระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ส่วนที่ 2 การพัฒนา ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรกกับการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมโดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนารวมทั้งได้ไปศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยมจากโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จแล้วนำหลักการมาพัฒนา โปรแกรมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทำให้โปรแกรมการพัฒนา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สนองจุดมุ่งหมายเฉพาะของโปรแกรมที่มุ่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของครูโดยการได้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ สอนสมนึก (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการชั้นเรียน มีดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูขาดความรู้ทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ครูไม่ครบชั้น ครูมีภารกิจพิเศษมาก พฤติกรรมการสอนของครูยังสอนแบบเดิม ขาดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 2. ผลการสร้างโมเดลและคู่มือการดำเนินงานตามโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นได้ 3 โมเดลคือ โมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละเป็นช่วงชั้น (3 ปีชั้น) โมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละตามความสามารถใกล้เคียงกัน (2 ปีชั้น) และโมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละเป็นบางชั้น และสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง 3. ผลการตรวจสอบคุณภาพของโมเดลและคู่มือการดำเนินงาน ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้การยอมรับ โมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น ในภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพทั่วไปและด้านความเป็นประโยชน์ของโมเดลอยู่ในระดับมากโดยสรุปการพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น เป็นการพัฒนางานด้านวิชาการด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งเพชร ส่งเสริม (2552) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาและการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการ

เรียนรวมแบบคณะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิ ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบทุกข้อความและโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกริช ภูคองกิ่ง (2560) ได้ศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า การสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. รูปแบบและวิธีการพัฒนามี 4 ขั้นตอน คือขั้นที่ 1 เตรียมการ ขั้นที่ 2 พัฒนา ขั้นที่ 3 บูรณาการระหว่างปฏิบัติงาน ขั้นที่ 4 ประเมินผลหลังการพัฒนาและ 4. เนื้อหาและสาระสำคัญเป็นการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ 3) การวัดและ ประเมินผลการ เรียนรู้รูปแบบและวิธีการใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งเพื่อให้ผู้เข้า รับการพัฒนาสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องซึ่งวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่นำมาใช้ในการดำเนินการ พัฒนาโปรแกรมได้แก่การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Learning) การสอนงาน (Coaching) การนิเทศ (Supervising) และกระบวนการพี่เลี้ยง (Mentoring) และ 5.การวัดและประเมินผล โปรแกรม นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนาท พลอยบุตร (2559) ได้ศึกษา การพัฒนาโปรแกรมเสริม สร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่า โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะดังนี้ 1. โปรแกรมฯ ประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของ โปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบ และวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล 2. ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมฯ แบ่งออก 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ ชุดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และชุดที่ 3 การวัดและประเมินผล โดยมีแนวการจัดกิจกรรมคือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การระดมสมอง การศึกษาดูงาน และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบบันทึก ทดสอบความ เข้าใจและแบบประเมิน ส่วนการประเมินผล ประกอบด้วยประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา ประเมินการทำกิจกรรมตามกำหนด ประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง ประเมินการซักถาม และการให้ข้อคิดเห็น ประเมินการรายงานอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โปรแกรมฯ ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ผลปรากฏว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การนำโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ไปใช้ให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์ของโปรแกรม สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้าร่วมพัฒนาตามโปรแกรม สนับสนุนงบประมาณ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และอื่น ๆ ที่จำเป็น ซึ่งครูที่เข้าร่วมควรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาตามโปรแกรม อีกทั้งยังต้องสามารถ จัดสรรเวลาให้สอดคล้องกับรูปแบบการพัฒนาแต่ละรูปแบบ เนื่องจากการพัฒนาตามโปรแกรมจะมีลักษณะต่อเนื่อง และเป็นระบบ ดังนั้นจึงควรได้รับการสนับสนุน ให้ได้รับการพัฒนาตนเองในหลาย ๆ รูปแบบ เช่น การเข้ารับการ ฝึกอบรม การประชุม หรือ การศึกษาดูงาน เป็นต้น

2. หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมสนับสนุนในเชิงนโยบายให้กับโรงเรียนเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดโดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนในสังกัดเดียวกันระหว่างสังกัดอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

2. ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

3. ควรมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจาก การนำไปโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ไปใช้ในการพัฒนาครูในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิ่งเพชร ส่งเสริม. (2552). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- คมกริช ภูคกงิง. (2560). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ชัยนาท พลอยบุตร. (2559). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2558). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. มหาสารคาม : ตักสิลาการพิมพ์.
- พิพัฒน์ สอนสมนึก. (2553). *การพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชอบ ลาภเวช. (2556). *การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาลัษราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *การนิเทศภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *คู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก*. กรุงเทพมหานคร: อาษาการพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ ภายนอก*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.

- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *นโยบายด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2550). *คิดเป็นตามนัยแห่งพุทธธรรม : ตัวอย่างการคิดแบบโยนิโสมนสิการ* (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: เกรท เอ็ดดูเคชั่น.
- Manitoba Education and Youth. (2003). *Independent together: Supporting the multi-level learning community*. Manitoba: School Programs Division.
- Stainback, S., and Stainback, W. (1996). *Inclusive: A guide for education*. Baltimore: Pail H.Brooks.